

Briselē, 2024. gada 3. decembrī
(OR. en)

16174/1/24
REV 1

**Starpiestāžu lieta:
2021/0213(CNS)**

**FISC 246
ECOFIN 1382
ENER 576
ENV 1150
CLIMA 420**

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Enerģijas nodokļu direktīvas pārskatīšana – politikas debates

Lai virzītu politikas debates, kas notiks Padomes (Ekonomika un finanses) 2024. gada 10. decembra sanāksmē, prezidentvalsts ir sagatavojusi piezīmi ar jautājumu, kas izklāstīts pielikumā.

Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta ņemt vērā prezidentvalsts piezīmi un jautājumu un nosūtīt tos Padomei, gatavojoties iepriekš minētajām politikas debatēm.

Padome (Ekonomika un finanses) ir aicināta rīkot politikas debates, pamatojoties uz prezidentvalsts sagatavoto jautājumu.

Enerģijas nodokļu direktīvas pārskatīšana

Prezidentvalsts piezīme

I. IEVADS

1. Komisija 2021. gada 14. jūlijā iesniedza priekšlikumu Padomes Direktīvai, ar ko pārkārto Savienības noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (pārstrādāta redakcija) (“END priekšlikums”).
2. END priekšlikums ir paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” sastāvdaļa, un tādējādi tas palīdz īstenot vērienīgos ES mērķus, proti, līdz 2030. gadam samazināt emisijas vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni un līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti. Šī pakete sastāv no savstarpēji saistītu priekšlikumu kopuma, ar kuriem tiecas sasniegt vienu un to pašu mērķi – nodrošināt taisnīgu, konkurētspējīgu un zaļu pārkārtošanos līdz 2030. gadam un vēl tālākā perspektīvā.

II. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

3. END priekšlikuma tehniskā analīze tika sāкта Nodokļu jautājumu darba grupā (netiešie nodokļi – akcīzes nodokļi/enerģijas nodokļi) 2021. gada septembrī. Nodokļu jautājumu darba grupa (augsta līmeņa darba grupa) (ALDG) šo dosjē apsprieda vairākkārt.
4. Padome (*ECOFIN*) 2022. gada 17. jūnijā pieņēma zināšanai prezidentvalsts progresa ziņojumu par END priekšlikumu. Padome (*ECOFIN*) 2022. gada 6. decembrī rīkoja politikas debates par END priekšlikumu un sniedza politiskas norādes par turpmāko virzību. Kopumā ministri atbalstīja elastīgāku prezidentvalsts pieeju un lūdza rast risinājumus vēl izskatāmajiem jautājumiem. Ņemot vērā politiskās norādes, turpinājās tehniskā analīze.

5. Pamatojoties uz iepriekšējo prezidentvalstu panākto progresu, prezidentvalsts Ungārija turpināja darbu pie END pārskatīšanas. Dosjē tika analizēts Nodokļu jautājumu darba grupas sanāksmēs 2024. gada 12. jūlijā, 16. septembrī, 23. oktobrī un 14. novembrī, kā arī ALDG 2024. gada 26. septembra un 27. novembra sanāksmē.

III. DARBS PIE DAŽĀDIEM JAUTĀJUMIEM

6. Prezidentvalsts Ungārija veica būtiskas korekcijas zemāko siltumspēju pārrēķina tabulā (II pielikums), lai tabulu padarītu pēc iespējas pilnīgāku. Turklāt, lai palīdzētu nodrošināt direktīvas raitu īstenošanu, tika pievienotas dažas produktu kategorijas. Tika izskatīti arī gadījumi, kad ir jāatkāpjas no noteiktajiem pārrēķina koeficientiem, piemēram, jauni produkti vai produkti ar reģionāli atšķirīgu siltumspēju.
7. Dalībvalstīm tika radīta iespēja slēgt divpusējus nolīgumus, lai varētu piemērot Direktīvā (ES) 2020/262 paredzētos kontroles un pārvietošanas noteikumus attiecībā uz smērēļļu pārvietošanu iepakojumos (līdz 220 litriem).
8. Pēc vairāku delegāciju lūguma tika grozīti noteikumi par ārkārtas apturēšanas sistēmu, lai šo rīku praktiski varētu izmantot iespējamās enerģētiskās krīzes gadījumā.
9. Lai ņemtu vērā dalībvalstu īpatnības, attiecībā uz dabasgāzi, sašķidrināto naftas gāzi, siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanu un mājtsaimniecībām tika veiktas korekcijas pārejas periodos.
10. Šajā pusgadā tika risināti jautājumi, kas saistīti ar nodokļu uzlikšanu, balstoties uz komponentiem, un jo īpaši tika iekļauta atsauce uz atmaksas jautājumu. Turklāt tika apspriesti valsts atbalsta jautājumi, iesaistot arī Komisijas *COMP* ĢD. Bez tam tika atjaunināti KN kodi, un tika precizēti daudzi tehniskie un transponēšanas jautājumi.

11. Nodokļu uzlikšana aviācijai un kuģošanai ir viens no visstrīdīgākajiem sarunu jautājumiem. Prezidentvalsts ir smagi strādājusi, lai tuvinātu delegāciju atšķirīgos viedokļus. Tā kā šim jautājumam bija nozīmīga loma visa priekšlikuma virzības bloķēšanā un lai atvieglotu diskusijas, prezidentvalsts uzskatīja, ka vislabākais risinājums ir saglabāt pašlaik piemērojamās END tekstu attiecībā uz aviācijas un kuģošanas nozari, 2035. gadā pievienojot pārskatīšanas klauzulu un attiecībā uz aviāciju – 19 vai mazāk sēdvietu jēdzienu. Dažas delegācijas norādīja, ka mērķu vārienīgums attiecībā uz šo jautājumu ir ievērojami samazinājies. Tomēr prezidentvalsts vēlētos uzsvērt, ka, ņemot vērā obligātās prasības, kas ietvertas jau saskaņotajos tiesību aktos par *Refuel Aviation* un *FuelEU Maritime*, pieejamās ilgtspējīgas aviācijas degvielas situācija pēc desmit gadiem varētu ievērojami atšķirties.
12. Lai strukturētu direktīvas projektu un sekmētu direktīvas projekta labāku lasāmību, pantiem tagad ir pievienoti arī virsraksti. Apsvērumi tika pielāgoti vēl vairāk, lai nodrošinātu saskaņotību ar pārējo direktīvas projektu.
13. Delegācijas ir atkārtoti paudušas jau labi zināmās nostājas par dažiem citiem jautājumiem. Tomēr pašreizējā prezidentvalsts nav atsākusi diskusijas par šiem jautājumiem, jo tā uzskata, ka šie jautājumi ir rūpīgi apspriesti iepriekšējo prezidentūru laikā un teksts, šķiet, atspoguļo trauslu kompromisu.
14. Piemēram, dažas delegācijas dotu priekšroku tam, lai lauksaimniecības nozarei tiktu piemērots pilnīgs nodokļa atbrīvojums un komerciālajai degvielai – nodokļa samazinājums. Tajā pašā laikā lielākā daļa delegāciju nevēlētos, ka direktīvā būtu paredzēti šie atbrīvojumi vai samazinājumi. Turklāt pašreizējā tekstā jau ir iekļauti daži atbrīvojumi un samazinājumi. Lai gan direktīvas pārskatīšanas sākotnējais mērķis bija samazināt nodokļu atbrīvojumu un samazinājumu skaitu, delegācijas piekrīt, ka dalībvalstīm ir atšķirīga specifika un prioritātes.

15. Lielākā daļa delegāciju atbalsta indeksāciju, bet dažas delegācijas vēlētos apspriest indeksāciju ar zemāku maksimālo procentuālo daļu vai nevar to atbalstīt tās pašreizējā formā. Jānorāda, ka indeksācija ir būtisks jautājums pārskatīšanā, kuras mērķis ir nepieļaut minimālo nodokļu līmeņu vērtības mazināšanu.
16. Dažas delegācijas vēl nav pilnībā apmierinātas jautājumā par darbības jomu attiecībā uz dažiem produktiem, piemēram, atkritumiem, mineraloģiskajiem procesiem un kūdru.
17. *ECOFIN* padomes decembra sanāksme tika sagatavota Augsta līmeņa darba grupā 2024. gada 27. novembrī, un tajā lielākā daļa delegāciju atbalstīja *ECOFIN* politikas debates par enerģijas nodokļu dosjē. Lielākā daļa delegāciju uzskatīja, ka jaunākais prezidentvalsts kompromiss atspoguļo trauslu līdzsvaru un ka tas varētu būt uzlabojums salīdzinājumā ar pašlaik piemērojamo END. Vairākas delegācijas saglabāja neitrālāku nostāju, un dažas delegācijas norādīja, ka tām vēl nav politiskas nostājas. Dažas delegācijas ir norādījušas, ka joprojām ir jautājumi, kas jāapspiež turpmāk, piemēram, mazās iekārtas, jautājums par darbības jomu attiecībā uz dažiem produktiem, nodokļu uzlikšana aviācijai un kuģošanai (tostarp zvejai), nodokļu atbrīvojums lauksaimniecībai un nodokļu samazināšana komerciālajai degvielai, indeksācijas maksimālā procentuālā daļa un III pielikums.

IV. PĀRSKATĪTĀS END PRIEKŠROCĪBAS

18. Prezidentvalsts uzskata, ka arī tad, ja energoproduktiem, ko izmanto aviācijas un kuģošanas nozarēs, noteiktā laikposmā netiktu uzlikti nodokļi, pārskatītā direktīva, par kuru pašlaik notiek sarunas, joprojām ir uzskatāma par būtisku panākumu salīdzinājumā ar patlaban piemērojamo direktīvu.

19. Ar pārskatīto direktīvu nodokļu uzlikšana jaunām tehnoloģijām (piemēram, kurināmā elementiem, elektrotransportlīdzekļiem) un produktiem (piemēram, ūdeņradim) kļūtu skaidra un praktiski īstenojama. Pāreja no apjomā balstītiem nodokļiem (likmes, kas izteiktas par litru) uz enerģijas saturā balstītiem nodokļiem, un likmju noteikšana atbilstoši produktu vidiskajam sniegumam radītu iespēju zaļajām tehnoloģijām gūt labumu no zemākām nodokļu likmēm. Saskaņā ar patlaban piemērojamo direktīvu jaunās, mazāk oglekļietilpīgās degvielas tiek apliktas ar nodokli tāpat kā to fosilais ekvivalents, turklāt apjomā balstītu nodokļu uzlikšana biodegvielām rada tām neizdevīgāku situāciju, jo vienam litram biodegvielas parasti ir zemāks enerģijas saturs nekā vienam litram konkurējošā fosilā kurināmā, bet tiek piemērota tāda pati nodokļa likme.
20. Dalībvalstis pēc iespējas varētu piemērot nodokļu uzlikšanu katram komponentam, bet būtu arī vairākas alternatīvas konkrētu produktu aplikšanai ar nodokli. Pārskatītajā direktīvā, par kuru pašlaik notiek sarunas, ir iekļauti vairāki noteikumi, kas palīdzētu transponēšanā un vienādas attieksmes nodrošināšanā pret dalībvalstīm, piemēram, vienotas siltumspējas un kategoriju noteikšana visiem iespējamajiem produktiem.
21. Ir svarīgi arī uzsvērt, ka pārskatītās END pieņemšana nodrošinātu lielāku saskaņotību ar citiem ES tiesību aktiem, piemēram, Atjaunojamo energoresursu direktīvu (*RED*) vai ETS. Iespēja izvairīties no nodokļu maksāšanas tiktu samazināta, klasificējot beztaras smēreļļas kā kontrolētus produktus. Turklāt paaugstinātos saskaņotības līmenis, jo tiktu atcelti vairāki nodokļu atbrīvojumi un samazinājumi (mineraloģiskie procesi, atbrīvojumi no nodokļiem mājsaimniecībām, koģenerācijai, komerciālajai gāzeļļai); tomēr jāatzīst, ka dalībvalstīm ir vajadzīgs laiks pārejai, kas būtu iespējama, ieviešot vairākus pārejas laikposmus.

22. Attiecībā uz atlikušajiem nodokļu atbrīvojumiem un nodokļu samazinājumiem ir noskaidroti valsts atbalsta jautājumi. Teksta vēl viena būtiska pievienotā vērtība ir indeksācija, kas apturētu minimālo līmeņu vērtības pazemināšanos un varētu radīt dalībvalstu nodokļu likmju konvergenci. Dalībvalstīm, kurām ir sava valūta, būtu ievērojams atvieglojums, ka euro vērtību aprēķina, pamatojoties uz vidēji sešiem mēnešiem, nevis tikai vienu dienu.
23. Pārskatītā direktīva radītu iespēju atbrīvot no nodokļa elektroenerģiju, kas tiek piegādāta gaisa kuģiem, kad tie novietoti pie pasažieru ejām vai lidostas gaisa kuģu stāvvietās, un kuģiem ostu pietātnēs, tādējādi atceļot patlaban piemērojamo atļauju piešķiršanas procedūru.

V. TURPMĀKĀ VIRZĪBA

24. Saskaņā ar prezidentvalsts izpratni katrs END dosjē temats ir ticis rūpīgi apspriests pēdējo trīs gadu laikā, tāpēc vairs nav svarīgu jautājumu, attiecībā uz kuriem delegāciju vēlmes būtu neskaidras. Prezidentvalsts uzskata, ka tagad esam panākuši to stāvokli, ko ministri bija izklāstījuši 2022. gadā, t. i., priekšlikumā ir panākts atbilstošs līdzsvars starp zaļajiem mērķiem un dalībvalstu īpatnību apsvēršanu. Pēdējā laikā dažādos forumos ir izvirzīts horizontālāks jautājums par ES konkurētspēju. Lielākā daļa delegāciju piekrīt, ka pašreizējais priekšlikums pilnīgi noteikti būtu uzlabojums salīdzinājumā ar patlaban piemērojamo END.
25. Vienlaikus prezidentvalsts atzīst, ka vēl ir jāveic juridiskā pārbaude un daži tehniski pielāgojumi visā tekstā.
26. Paturot prātā gan direktīvas projekta zaļos mērķus, gan dažu dalībvalstu īpatnības, kā arī ES konkurētspēju, prezidentvalsts vēlētos saņemt atsauksmes par sarunu gaitā panākto līdzsvaru.

VI. JAUTĀJUMS MINISTRIEM

27. Ņemot vērā minēto un lai saņemtu norādes par turpmāko virzību saistībā ar END dosjē, ministri tiek aicināti paust viedokli par šādu prezidentvalsts sagatavotu jautājumu:

Ņemot vērā *ECOFIN* padomes 2022. gada norādījumus, vai Jūs piekrītat viedoklim, ka pašreizējais stāvoklis sarunās par Enerģijas nodokļu direktīvas pārskatīšanu liecina, ka mēs esam izvēlējušies pareizo virzienu, lai panāktu līdzsvaru starp klimatiskajām iecerēm un dalībvalstu īpatnībām, kā arī ES konkurētspēju?
